Godt om lindrende behandling av barn

Richard D.W. Hain, Satbir Singh Jassal

Paediatric palliative medicine

306 s, tab, ill. Oxford: Oxford University Press, 2010. Pris GBP 35
ISBN 978-0-19-923632-9

Lindrende behandling av barn er et nytt fagfelt innen barnemedisin som er etablert i løpet av de siste 20–30 årene. I flere land er det etablert som en subspecialitet med egne team. Lindrende behandling har til nå vært omtalt i egne avsnitt/kapitler i større lærebøker

innen de forskjellige fagfeltene. Forfatterne, som begge har bred erfaring med lindrende behandling av barn, har derfor som mål å samle kunnskap innen fagfeltet, og de har lyktes i meget stor grad.

Boken er en av flere utmerkede bøker i serien *Oxford Specialist Handbooks in Paediatrics*. Den har et hendig lommeformat, fin utforming og er solid med god papirkvalitet. Til tross for at den er kort og konsis, er den meget innholdsrik. Målgruppen er først og fremst barneleger og spesialiserte pleiere, men også allmennleger og andre helsearbeidere. Den er riktignok rettet mot forhold i England, men er universell nok til å brukes også i Norge og inneholder de viktigste aspektene av lindrende behandling.

Innledningsvis omtaler forfatterne filosofi, modeller og etikk som ligger til grunn for lindrende behandling. De gir smerte-evaluering og behandling en bred og god omtale, likeså kvalme, brekninger og mage- og tarmproblemer. Munnstell, ernæring og hydrering er adekvat omtalt, likeså nevrologiske og psykologiske symptomer samt hudproblemer. Øyeblikkelig hjelp-situasjoner er godt beskrevet. Det er egne, gode kapitler om maligne og non-maligne sykdommer samt kapittel om praktiske ting omkring tiden når døden inntreffer. Viktige kapitler om religion, ritualer, mestring og sorgarbeid er også inkludert. Kommunikasjon, samarbeid og trening/utdanning er godt beskrevet. Til slutt er det et omfattende kapittel om medikamenter og dosering brukt i lindrende behandling, i tillegg til et godt stikkordregister.

Boken er oversiktlig, lett å finne frem i, og mye informasjon er samlet på relativt få sider med gode tabeller og konklusjoner. Relevante referanser finnes etter hvert kapittel for de som ønsker utfyllende informasjon. Noen vil kanskje finne boken vel stikkordpreget. Dette til tross vil jeg anbefale

den til alle barneleger, spesialiserte pleiere og andre helsearbeidere som har ansvar for barn som trenger lindrende behandling, eller som ønsker en god, samlet oversikt over fagfeltet.

Finn Wesenberg

Kvinne- og barneklivnikken
Barnemedisinsk avdeling
Seksjon for blod- og kreftsykdommer
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Oversiktlig og oppdatert om ortopedi

Tom Duckworth, Chris Blundell

Orthopaedics and fractures

Lecture notes. 4. utg. 256 s, tab, ill. Chichester: Wiley-Blackwell, 2010. Pris GBP 30
ISBN 978-1-4051-3329-6

Målgruppen er medisinstudenter, andre kategorier helsepersonell samt allmennpraktikere. I forordet står det at forfatterne har som mål at medisinstudenter skal bli eksponert for ortopedi, for senere å gjøre et informert valg av karriere. I det engelske medisinstudiet blir de antakelig enda mindre eksponert for ortopedi enn de blir i det norske. Jeg vil tro boken stort sett også dekker pensum for medisinstudenter i Norge. Den er på 245 sider, inkludert illustrasjoner og stikkordregister, og er slik sett overkommelig i løpet av seks år.

Det hele starter med gjennomgang av muskel- og skjelettsystemets struktur og funksjon med meget fine illustrasjoner. Deretter kommer det et generelt kapittel om bløtdelsskader og tilheling. De neste kapitlene omhandler nerveskader og reparasjon og frakturer og tilheling. Så kommer det obligatoriske kapitlet om frakturer og prinsipper for behandling. Dette er igjen godt illustrert, men kortfattet. Deretter kommer et komplikasjonskapittel til frakturbehandling. Så følger multitraume- og barnekapitler før forfatterne går over på det de kaller generell ortopedi. En av medforfatterne er revmatolog, slik at inflammatoriske lidelser er bra dekket. Tumorkapitlet er kortfattet og godt, i likhet med infeksjonskapitlet. Etter dette, som de åpenbart har ment skal være innledende kapitler, kommer så undersøkelsesteknikk. Dette kapitlet er kort og også dårlig illustrert i forhold til en del av de andre kapitlene. I del to, kalt regional ortopedi, går forfatterne igjennom kroppen i anatomiske inndelinger. Her følger de en vanlig inndeling med overekstremitet og rygg, for deretter å arbeide seg ned til tærne. Kapitlene er godt illustrert, og stoffet er bra oppdatert. Unntaket er lårhalsbrudd der de anbefaler proteser, som det er enighet om at ikke skal brukes, da de har vist å gi dårlige resultater (Austin-More og Thompson).

Dette er en oversiktlig og rimelig logisk oppbygd bok. Jeg synes den skulle ha hatt mer om undersøkelsesteknikk siden den er myntet på medisinstudenter. Boken er rimelig oppdatert, men forfatterne unnlater for eksempel å nevne bisfosfonater som noe man skal prøve ved avaskulær nekrose i hoften.

De sterkeste sidene er de gode illustrasjonene. Imidlertid mangler boken referanser for den som får lyst til å lese mer.

Lars Nordsletten

Ortopedisk avdeling
Oslo universitetssykehus, Ullevål

Nyttig om brystkreft

Lisa Jacobs, Christina Finlayson

Breast cancer

Early diagnosis and treatment of cancer series.
388 s, tab, ill. Philadelphia, PA: Saunders
Elsevier, 2010. Pris GBP 90
ISBN 978-1-4160-4932-6

Brystkreft rammer nær 200 000 kvinner verden over og er den nest hyppigste årsaken til død av kreft hos kvinner. I 2009 døde ca. 40 000 kvinner av denne sykdommen. Amerikanske kvinner har en spesielt stor

insidens av sykdommen, og hele én av åtte vil få denne sykdommen i løpet av livet (ca. én av 12 i Norge). Kombinasjonen av høy insidens, sterke pasientorganisasjoner og stor forskningsinnsats har ført til store forbedringer innen diagnostikk og behandling de siste tiårene.

Boken er del av en serie bøker om tidlig diagnose og behandling av kreft, og det er tidligere utgitt bøker om dette for ovarialkreft, kolorektal kreft, prostatakreft og hode- og halskreft. Målgruppen er allmennpraktikere og pasienter/pårørende som vil lære mer om å forebygge, ev. behandle tidlig brystkreft.

Det er 32 kapitler skrevet av stort sett forskjellige forfattere. Kapitlene dekker tradisjonelle lærebokoppsett for denne typen bøker. Her finner vi kapitler om preinvasiv og invasiv kreft, risikofaktorer, kirurgiske teknikker inkl. rekonstruksjon, strålebehandling, adjuvant og neoadjuvant behandling og prognose. Kunnskapen om molekylære profiler har kommet så langt at det nå er viet et eget kapittel og vurdert i relasjon til behandlingsvalg ved brystkreft. Intraoperativ strålebehandling er godt beskrevet med de ulike teknikkene, inklusive ulemper med slik behandling. Ductoskopi av